A°. 1856. N°. 229.

VRIJDAG 26 SEPTEMBER

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

UTRECHT 25 September.

Bij het belang, dat onze eigene politieke aangelegenheden in deze dagen aanbieden, is het gelukkig te noemen, dat het buitenland weinig stof oplevert tot nadere beschouwingen. Wat men omtrent Napels berigten moge, men koestert vrij algemeen de verwachting, dat die zaak even gelukkig zal bijgelegd worden, als men het geheel uit den weg ruimen voorziet van bezwaren, die nog in zake de vrede in het Oosten beslissing vorderen. Tot de spoedige schikking van al deze verwikkelingen zou zeker kunnen medewerken de bijeenkomst van de 2de gevolmagtigden van het Parijzer kongres, die wel is waar alleen gemagtigd zijn, de bepalingen van het vredesverdrag te bespreken, als hare juiste waardeering en strekking moeijelijkheden mogten opleveren, maar die toch, naar men berigt, ook de kwestiën van Napels en Neufchatel in behandeling zouden nemen.

Wat het laatste aangaat, zegt *le Nord* zelfs, dat er van niet minder sprake zou wezen, dan van het afstand doen door Pruissen van zijne souvereiniteitsregten aan Frankrijk, waartegen Frankrijk aan Pruissen eene kleine strook gronds aan de Rijnprovinciën zou afstaan. Hoe onwaarschijnlijk dit klinken moge, we meenen daarom deze opgaaf niet te mogen verzwijgen.

De berigten, die het *J. des Déb.* uit Spanje blijft mededeelen, moeten wel strekken, om in Europa de meening te doen veld winnen, dat de grootste eensgezindheid in het Spaansche kabinet heerscht, maar den opmerkzamen lezer kan het toch niet ontgaan, dat de houding van *O'Donnell* tegenover *Rios Rosas*, de ziel der regering, hoe langer zoo meer die wordt van iemand, die tegen zijn zin beheerscht wordt, en die ten slotte wel zal moeten veranderen in eene bepaald vijandige.

De Israëlieten hebben in Zwitserland volledige regterlijke gelijkstelling met de Christenen verkregen.

— In de Tweede Kamer zijn de beraadslagingen over de meest gewigtige § van het thans meer dan ooit belangrijke ontwerp van adres-antwoord gister met levendigheid gevoerd, maar niet ten einde gebragt. De heer *Groen* heeft de wenschen en meeningen zijner partij in zake het onderwijs uiteengezet, bij de verdediging van zijn amendement op § 6.— Opmerkelijk is het, dat de minister van justitie, anders eenigzins de geestverwant van den heer *Groen*, hem dadelijk heeft weêrsproken. Dat intusschen het amendement van den heer *Groen* zal worden verworpen is bijna zeker. — Meer voorstanders zal een tweede amendement vinden, dat van den heer *Wintgens*.

Wat de beantwoording van den heer *Groen* betreft, de heer *Bosscha*, de man die zich in de zaak van het onderwijs zoo gelukkige naam heeft gemaakt, heeft zich daarmede belast en heeft die taak op eene wijze vervuld, die ons doet betreuren, dat we niet meer uitvoerig zijne beschouwingen kunnen opnemen.

Heden worden de diskussiën over de aangelegenheid van het onderwijs, in het adres van antwoord besproken, in de 2. kamer voortgezet.

— Ons telegrafisch berigt van gister namiddag, volgens hetwelk Jhr. Mr. *P. J. Bosch van Drakestein*, regter in de arr.-regtbank te Amersfoort is benoemd tot kommissaris des konings in de provincie Noord-Braband, wordt heden door de opname van dit koninkl. besluit in de *Staats Ct.* bevestigd.

— Bij besluit heeft Z. M. aan *H. F. Koppen* op zijn verzoek eervol ontslag verleend als burgemeester der gemeente Leerdam, en tot burgemeester dier gemeente benoemd mr. *E. C. van Baerle.*

— Bij Zr. Ms. besluit is benoemd tot notaris te Dinxperlo, *J. M. L. Mispelblom Beijer*, kandidaatnotaris te Herwijnen.

— Z. M. heeft eervol ontslag verleend: aan de kommiezen bij het depart. van Oorlog *J. C. van den Broek* en *J. N. Correch*, aan den adjunkt-kommies *H. van der Hoek*, en aan den 2. klerk *J. W. Franken*; — Voorts heeft Z. M. bij gemeld departement benoemd: den adjudant-onderofficier, schrijver van de 1. kl. *W. H. Genger*, tot burgerlijk ambtenaar, met den rang van adj.-kommies; de adj.-komm. *K. J. A. Gaillard*, *N. Bosboom* en *A. Bayly* tot kommiezen, en de 1. klerken *H. Bronner* en *D. E. van den Ouweelen* tot adj.-kommiezen.

— Bij besluit zijn de luits.-ter-zee 1. kl. *R. H. Tideman* en de officier van administratie 2. kl. *P. H. J. van Es*, uit 's Rijks zeedienst ontslagen.

:— Z. K. H. de prins *van Oranje*, vergezeld van HD. gouverneur, den kolonel jhr. *de Casembroot*, is uit de residentie naar Stuttgard vertrokken, waar H. M. de Koningin zich thans bevindt, ten einda daar tegenwoordig te zijn bij den verjaardag ven Z. M. den Koning van Wurtemberg, die den 26 dezer invalt.

— Men leest in de *Haarl. Ct.* het volgende:

De mededeeling des konings, in de aanspraak van den troon, dat de onschendbaarheid van al wat tot het gebied van het geweten behoort (een der voorvaderlijke overleveringen van het huis van Oranje) H. D. bewogen heeft naar middelen om te zien, ten einde de bezwaren van zeer velen tegen de ontwerpen regeling van het volksonderwijs zoo veel mogelijk op te heffen, en van den wensch des konings om aan Nederland schoolinrigtingen te verzekeren, in welke het godsdienstig karakter der natie, sedert eeuwen door het christendom gevormd en ontwikkeld, geëerbiedigd wordt, is in het ontwerp adres der Tweede Kamer beantwoord, met de aanmerking, dat het wets-ontwerp op het lager onderwijs thans geen verder uitstel gedoogt; dat het gevoelen der kamer over dit gewigtig onderwerp bekend is, en dat het staat uitgedrukt in het verslag der kamer over het vroeger ingediend wets-ontwerp.

Velen vleijen zich, dat de meerderheid der kamer dergelijk antwoord, als lijnregt in strijd met de vervulling der wenschen des konings, niet zal goedkeuren, en op deze heeft het ontwerp een zeer ongunstigen indruk gemaakt, vermits, indien de meerderheid er zich mede mogt vereenigen, dit, volgens het gevoelen van bevoegde beoordeelaars, aanleiding kan geven tot belangrijke verwikkelingen.

Het *Handelsblad* dit berigt vermeldende, laat dit vooraf gaan door de opmerking: dat de *Haarl. Ct.* gewoonlijk geene opinie heeft, maar van tijd tot tijd door het ministerie gebezigd wordt, wanneer het den een of anderen wenk aan het publiek of aan de kamer heeft te geven. In het bovengemelde ziet het wederom zoodanige wenk. *N. R. Ct.*

:— Z. M. de Koning heeft in een bijzonder gehoor ontvangen Z. Exc. den minister van justitie, den heer *van der Brugghen*, welke konferentie een geruimen tijd heeft geduurd.

— De volgende wets-ontwerpen zijn bij de Kamer ingekomen:

Een ontwerp tot wijziging der regten op den in- en uitvoer van visch, 't geen geheel overeenstemt met dat, wat in de vorige zitting onafgedaan is gebleven.

Dat tot magtiging tot onderhandschen verkoop van een perceel rijksgrond te Maastricht, betreft den verkoop van een stuk grond in de nabijheid van het rijks-entrepôt groot 1320 vierk. el. aan den heer *P. Regout*, fabriekant te Maastricht, tegen betaling van een koopprijs van *f* 1425.

Dat betreffende de vijfjarige verjaring van de koupons der certifikaten van nationale schuld is gelijkluidend met het onafgedaan geblevene, behoudens eene wijziging in art. 4, ter tegemoetkoming aan eene bedenking in het voorloopig verslag der Kamer over het eerste ontwerp geuit. De memorie van toelichting is een antwoord op dat verslag.

Dat nopens de zeevisscherijen stemt overeen met het ontwerp dat onafgedaan is gebleven, zoodanig als het gewijzigd werd bij de memorie van beantwoording. Ook de memorie van toelichting op dit ontwerp treedt in eene beantwoording der bedenkingen in het voorloopig verslag gemaakt.

Dat tot aflossing van schuld ten laste van de direktie der haven van het Oude Schild op Texel strekt tot aflossing tegen 50 percent van het nominaal bedrag van het kapitaal an *f* 52,500, verschuldigd door gemelde direktie wegens geldleeningen in de vorige eeuw aangegaan.

Dat tot het verleenen eener bijdrage voor den aanleg van een kanaal ter verbinding van de Drentsche hoofdvaart te Assen met de haven te Groningen, betreft eene som van *f* 200,000 voor genoemd doel.

Dat tot regeling der bestemming van het fonds van den Hoogen Raad van Adel heeft ten doel het kapitaal, ten bedrage van *f* 819,000, ten name van den Hoogen Raad van Adel ingeschreven, over te brengen op eene rekening in het grootboek onder het hoofdfonds ter beschikking van den Koning. De renten er van zullen besteed worden.

1. Tot betaling der pensioenen en wachtgelden aan den voormaligen voorzitter, de leden en de ambtenaren van den Hoogen Raad van Adel als zoodanig toegekend of nog toe te kennen.

2. Geldelijke uitkeering aan minvermogende, tot den Nederlandschen adel behoorende personen, met name:

a. Aan weduwen en jonge dochters.

b. Aan minderjarige jongelieden tot wetenschappelijke opleiding.

3. Betaling van kosten, aan de uitvoering van deze wet verbonden.

Dat tot opheffing der waarborg- en afkoopkassen van den gewezen zuidplas te Schieland is het gevolg der uitspraak van het provinciaal geregtshof van Zuid-Holland van 2 Maart 1853, en strekt tot ontheffing van de verschillende ambachtsbesturen van den zuidplas in Schieland van het beheer en het brengen in de konsignatiekas van gelden, enz. betreffende de waarborg- en afkoopkassen, en het overschrijven der kapitalen, ten name van gemelde instellingen op het grootboek staande, ten name der konsignatiekas. De voormelde instellingen moeten binnen drie maanden aan den minister van finantiën, beheerder dezer kas, rekening en verantwoording doen.

*— Naar men verneemt vertrekt de heer *Conrad*, hoofdingenieur en president van de internationale Suez-Kommissie, die voor eenige dagen uit Parijs is teruggekeerd, den 10. Oktober weder naar Egypte, om daar waarschijnlijk de wintermaanden door te brengen. Dat vertoef zou natuurlijk in verband staan met de vraagstukken, die de kanaalgraving van Suez opleveren.

*— Z. M. brik de Zeehond, komm. *Bloemendaal* wordt den 29. September te Nieuwediep terug verwacht van haren oefeningstogt in de Noordzee. Zij zal tot den 15. Oktober aldaar vertoeven, om vervolgens den oefeningsreis te vervolgen.

— Den 24. moesten de Staten van Groningen in eene buitengewone zitting bijeenkomen. Daar slechts 17 leden bijeen waren is de eerstvolgende zitting op den 7. Oktober gesteld.

— De Minister van financiën heeft bij resolutie van 28 Aug. aan een der provinciale direkteurs der direkte belastingen te kennen gegeven, dat de tulle, geheel uit zijde vervaardigd, voor zooveel de toepassing van het tarief van regten aangaat, gerangschikt moet worden onder de zijden waren, belast bij het inkomen met *f* 2 het pond, of met zes pCt. der waarde, naar keuze van den aangever.

— Bij beschikking van den 20. dezer is aan de Culenborgsche Stoomboot-rederij, tot wederopzegging, vergund hare stoomboot Stad Culenburg, zooveel tijd, gelegenheid en hare dienst tusschen Culenborg en Rotterdam (koncessie van 19 Julij 1851, No. 140) het veroorloven, tevens te mogen gebruiken tot het slepen van schepen op den Rhijn, het Pannerdensche kanaal, den Neder-Rhijn, de Lek en de Maas, van Lobith tot Rotterdam en omgekeerd.

— Volgens een besluit van den raad te Deventer, zal eene gasfabriek voor rekening der gemeente worden opgerigt. Men heeft nog geene vergunning van het Ministerie van Oorlog om de fabriek daar te plaatsen waar de raad het verlangt.

— Men schrijft uit Delft van den 24. September: De feestviering, bij gelegenheid der Algemeene Vergadering en Tentoonstelling van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, is heden, volgens pro-

gramma, begonnen, met de opening der tentoonstelling door den voorzitter der Maatschappij in tegenwoordigheid van een aanzienlijk getal genoodigden uit deze stad en van elders.

De lokalen bij stads rijschool, waarin de voortbrengselen en werktuigen zijn tentoongesteld, zijn smaakvol gedrapeerd en leveren een zeer schoon geheel op. Het getal ingezonden voorwerpen is vrij aanzienlijk; het programma telt 468 nommers van ruim 210 inzenders.

De plaatselijke tentoonstelling van voortbrengselen van nijverheid, door het departement Delft, der Maatschappij *tot bevordering van Nijverheid*, bij deze gelegenheid tevens gehouden, werd gisteren door den voorzitter der afdeeling met eene gepaste rede geopend, in tegenwoordigheid der leden en inzenders en van een groot aantal aanzienlijke genoodigden.

Onze stad is geheel in feestgewaad; vlaggen versieren de meeste huizen. Bij gunstig weder mag men zich met een' grooten toevloed van vreemdelingen vleijen, die zeker niet geheel onvoldaan zullen vertrekken.

— De heer *de Rouville* heeft bij zijne aftreding als Burgemeester van de stad Briel verschillende bewijzen van belangstelling der burgerij ontvangen, bestaande o. a. in zilveren geschenken, in serenades, enz. De heer *de Rouville* gaat als prokureur-generaal naar Curaçao.

— Wij hebben de Curaçaosche Couranten ontvangen tot den 9 Aug. Door een aantal ingezetenen van het eiland is aan den oud-gouverneur der kolonie Jhr. *Rammelman Elsevier* een keurig geschenk in zilver met hartelijk adres aangeboden.

— Uit den Oranje-Vrijstaat wordt berigt dat de heer *Groeneudaal* zijn ontslag heeft genomen als sekretaris van den vrijstaat, om misschien naar het moederland terug te keeren. De heer *Koopman*, voor eenigen tijd uit Nederland gekomen en in gezegden Staat in eene openbare betrekking geplaatst, welke een aanzienlijk jaarlijksch inkomen gaf, heeft die betrekking op nog gunstiger konditiën verwisseld tegen die van gouverneur bij een der raadsleden. Zekere *Spruit* vroeger ondermeester bij den onderwijzer *de Jong*, te Soest, was bij zijne aankomst als klerk ter sekretarie geplaatst en nu met de provisionele waarneming der betrekking van den heer *Groenendaal* belast, met veel kans op eene definitieve benoeming. De Heer Mr. *H. A. L. Hamelberg* werd elken dag in den Oranje-Vrijstaat verwacht. De Heer Mr. *C. Hidding*, regter te Assen, door den Koning der Nederlanden derwaarts gezonden, heeft een bezoek aan den president gebragt, 't welk echter niet tot het gewenschte resultaat heeft geleid.

BROUWERSHAVEN, 25 September.

Binnengekomen Electra, kapt. *H. Wegman*, en Alblasserwaard, kapt. *E. von Lindern*, beiden van Batavia.

WATERHOOGTE.

Arnhem 25 *Sept.* 1.52 El; + AP. 8,47. Gew. 7 d.
Keulen, 24 » 8 v. 0 d. (7 v. 10 d. Rijnl.) Gew. 5 d. Rijnl.
Rhijnhoogte te Keulen 25 Sept. 8 v. 6 d. Rhijnl.

230. Staats-Loterij.

Vijfde klasse. 3e Lijst.
No. 8715, 14193 en 15058 ieder *f* 1000.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De beraadslaging over het ontwerp-adres van antwoord op de troonrede is gisteren in de Tweede Kamer voortgezet, en wel over § 6 en het daarbij door den heer *Groen* voorgestelde amendement.

Bij den aanvang der beraadslaging heeft de minister van Binnenl. Zaken verlangd, tot opheldering een woord in 't midden te brengen, en verklaard, dat in de troonrede volstrekt niet opgesloten ligt het voornemen der regering om de aanbieding van het ontwerp van wet op het onderwijs uit te stellen. Die aanbieding zou nog in deze zitting plaats hebben; ook de regering is overtuigd, dat deze belangrijke aangelegenheid geen verder uitstel gedoogt.

De heer *Groen* heeft daarna in 't breede het woord gevoerd. In de eerste plaats heeft hij doen opmerken, dat de gemengde school, als regel gesteld, de levensvraag van het oogenblik is, zoowel voor de Kamer, als voor het ministerie. Die instelling acht hij hoogst gevaarlijk, en zij is lijnregt in strijd met den oorsprong van het tegenwoordige Kabinet. In de §, zoo als zij door de kommissie is voorgedragen, vraagt men eene adhaesie aan het vorig ontwerp, en wel definitief; men vraagt dit met terzijdestelling van alle konstitutionele vormen, en als eene wederspraak van het gezegde des konings, die een nader onderzoek verlangt. — De spreker heeft daarna de drie volgende stellingen ontwikkeld: 1. De hoofdgedachte, het stelsel van de Tweede Kamer, of van hare meerderheid indien het werkelijk haar stelsel is, is heilloos; 2. de koning verdient lof en dank, omdat hij zich vooralsnog tegen de verwezenlijking dier thoofdgedachte heeft verzet; 3. de koning reken daarbij teregt op de ondersteuning van zijn volk.

Bij de ontwikkeling van het eerste dezer punten heeft de spreker de hoofdgedachte van het verslag der Kamer over de aangebodene wet op het onderwijs als heilloos voorgedragen, omdat zij, naar zijne overtuiging, strekt om eene godsdienstlooze-school te vestigen, en strijdig is met de grondwet; omdat zij is de toepassing der liberale theorien, en ten nadeele van de Protestanten zou werken.

In de 2. plaats heeft hij doen opmerken, dat de koning lof en dank verdient, omdat hij heeft willen te gemoet komen aan de gemoedsbezwaren van velen, en een nader overleg en onderzoek der voorgedragene wet heeft verlangd. Het kon den spreker niet dan aangenaam zijn, een ministerie te zien optreden, 't welk tot roeping heeft, om te gemoet te komen aan de bezwaren, waarin ook hij deelt. Ook hij meent, dat de koning met de ministers regeert; maar een konstitutioneel koning moet ook een persoonlijken wil en een veto, een definitief veto, hebben. Daarbij kan ook het gemeen overleg plaats vinden.

In de 3. plaats betoogende, dat de koning teregt zich op de ondersteuning van het volk heeft beroepen, zeide de spreker o. a.: »Mogt er eene ontbinding, der Kamer plaats hebben, dan zal er ja een strijd van beginselen zijn, b. v. of ten gevalle van weinigen het christelijk beginsel zal vervallen. Het is mogelijk dat bij eene ontbinding de tegenpartij triumfeert; maar heeft zij dan de wet, zoo als zij die wil? Gesteld, dat er eene Tweede Kamer bijeenkwam, met het mandaat, om te zorgen, dat in de wet op het lager onderwijs het beginsel van gemengde volks-scholen werd aangenomen: — maar weet de tegenpartij dan niet, dat achter de kiezers nog is de bevolking, en dat ook de minderheden regten hebben? Doch ook aangenomen, dat eene wet in den bedoelden zin tot stand komt, is men dan ook verzekerd van hare uitvoering? Heeft men gerekend op de werking van het misnoegen bij een gedeelte der bevolking? Heeft men berekend, of daardoor de liefde voor de Grondwet en de zedelijke kracht van de grondwettelijke instellingen zouden toenemen?" — Voorts verklaarde de spreker, dat zijn doel is bevrediging van *alle* gezindheden door afzonderlijke scholen; hij verlangt die niet alleen voor zijne partij maar hij verlangt regt voor allen.

Ten slotte zijn amendement toelichtende, ontwikkelde hij de meening, dat gelijktijdige regeling der drie takken van het onderwijs vertraging zal veroorzaken; daarom is hij voor eene gedeeltelijke regeling. Bovendien, de oorzaak der spanning ligt in de regeling van het lager onderwijs, en die spanning moet ten spoedigste weggenomen worden.

De Minister van justitie heeft het woord verlangd, niet, om zich bepaaldelijk in de beraadslaging te mengen, maar om inlichting te geven en het standpunt der regering te handhaven bij den tegen hetzelve gerigten aanval. Z. E. heeft doen opmerken, dat het niemand zal bevreemden, dat de voordragt van § 6 der regering hoogst onaangenaam is geweest, omdat men zich daarbij als 't ware heeft toegelegd om niet alleen eene betuiging van wantrouwen tegen haar zamen te vatten, maar ook zich bepaaldelijk af te scheiden van het standpunt, 't welk de regering heeft aangenomen. Hem is het niet raadzaam voorgekomen, de Kamer, die voor de helft is vernieuwd, te doen wijzen op een verslag eener vorige, 't welk geenszins is een besluit, en nog minder eene *res judicata*. — Z. E. heeft verder doen opmerken, dat, indien men de zaken haren gang had laten gaan, men, bij de bestaande gemoedelijke bezwaren van zoo velen, geen ander middel zou hebben kunnen vinden dan de weigering van de koninklijke sanktie aan de wet; — dat daardoor eene breuk tusschen de regering en de Kamer zou zijn kenbaar geworden, welke tot eene ontbinding zoude hebben moeten lijden; dat de regering dit heeft willen verhoeden, en de Kamer in de gelegenheid heeft willen stellen om edelmoedigheid te betoonen; zoo aan dat § 6 in geenen deele met dergelijken verzoenenden geest is overeen te brengen.

Ten aanzien van het voorgestelde amendement, heeft de Minister aangemerkt, dat hetzelve, ook bij de goede bedoeling van zijnen geachten vriend, niet kan voldoen aan hetgeen de regering zich ten aanzien van de regeling van het openbaar onderwijs voorstelt: — dat deze van begrip is, dat de drie takken van hetzelve in een zoo naauw verband staan, dat zij niet van elkander kunnen worden afgescheiden; — dat de regering heeft beloofd, de daartoe strekkende ontwerpen nog in deze zitting ter tafel te zullen brengen; — dat bij het amendement daarvan wordt afgeweken; — dat daarenboven het amendem. zoude schijnen aan te duiden, alsof er tegenspraak zoude bestaan tusschen de Grondwet en de behoeften eener Christelijke natie, en dat het standpunt, door de regering gekozen, aanduidt, dat daaromtrent geene tegenspraak aanwezig is.

De heer *Bosscha* zegt, dat de Kamer door het amendement van den heer *Groen* aan te nemen in breuk zou maken op het votum den vorigen dag nopens de algemeene strekking van het adres. Er zijn in het amendement twee nieuwe gedachten. In de eerste plaats vindt men daarin zekere ingenomenheid met het ministerie, niet in den zin van schatting, maar van hoogschatting, en opdat er bij niemand twijfel zal ontstaan op welke handeling hier kon gedoeld worden, zoo zou, volgens het amendement, de Kamer aan den Koning zeggen, dat zij ingenomen is met de vervanging van ministerie; omdat de vorige raadslieden geene middelen hadden weten te vinden, om aan de bestaande gemoedsbezwaren te gemoet te komen. Eene tweede nieuwe edachte bij het amendement is, dat van deze ministers bij voorkeur eene wet te verwachten is, waarbij de openbare scholen in hoofdtrekken en in beginsel gesplitst worden: 1°. in Christelijke en Israëlitische, en later in zoo vele scholen als uit de behoeften der bevolking zal blijken. Spr. komt op tegen het gedurig aanhalen van het woord *Christelijk*, dat steeds aan de voorstanders van gemengde scholen naar het hoofd wordt geworpen, om dezen, als het ware, als onchristelijk te beschouwen. Zijn christelijk beginsel is, dat ieder mensch, van welk ras, natie, stam of aanleg, alleen omdat hij mensch is, regt en aanspraak heeft op het behoud van gewetensvrijheid, en dat een ieder, alleen omdat hij mensch is, verpligt is, hem hulp en liefde te betoonen. Die leer is door Christus verkondigd en is geworden het bestanddeel van het staatsregt van alle beschaafde volkeren. Nu mag men ontkennen, dat die leer de vrucht is van het christendom, maar dit doet behoort niet in de beschaafde 19de eeuw te huis. Na deze uitweiding komt Spr. op het amend. terug en wijst hij er op, dat het in één woord met het onderwerp der kommissie overeenkomt, namelijk het woord *thans*. In het ontwerp der kommissie is dat woord echter duidelijker dan bij het amend. Bij den heer *Groen* slaat het woord *thans* alleen op enkele hoofdtrekken van het onderwijs, in het ontwerp der kommissie heeft dat woord echter eene geheel andere beteekenis. Daarbij wordt gewezen op de geheele regeling van het lager onderwijs; op den stand der zaak tusschen de Regering en de Kamer. Spr. verdedigt verder de uitdrukking: »Dat het gevoelen der Kamer over de zaak van het onderwijs bekend is." In de troonrede wordt gesproken van de bezwaren welke zich omtrent dit onderwerp hebben opgedaan, en dat de Koning zou omzien naar middelen tot hare opheffing. Om daarop wijdloopig te antwoorden acht hij niet noodig; betere woorden zijn daarom in het antwoord niet te bezigen, en men kon toch ook niet met stilzwijgen de zaak voorbijgaan, dat zou nog meer aanleiding tot andere uitlegging opleveren. Men heeft de laatste zinsnede der § overbodig genoemd. Zij staat in verband met de sluitingsrede en met de woorden van de troonrede. Op hetgeen daarin gezegd wordt, antwoordt de Kamer, dat er niets noodig is dan stipte naleving der Grondwet, waardoor elk denkbeeld van gewetensdwang wordt afgesneden. — De komm. is er verre af, oneerbiedig te willen spreken, maar zij staat met ernst voor de natie pal voor een eenmaal door de meerderheid aangenomen beginsel.

De heer *Godefroi* zegt, dat, wanneer het in het algemeen eene moeijelijke taak is over eene wet te spreken, zonder dat er geformuleerde wetsbepalingen voorhanden zijn, het dan goed is een steunpunt in de Grondwet te vinden. Aan de Grondwet alleen moeten de beginselen van het lager onderwijs getoetst worden, niet aan theorie, niet aan een philosofisch staatsregt, niet aan bespiegelingen. Het is dan de vraag: wat wil de Grondwet? De Grondwet eischt scholen van kinderen van verschillende godsdienstige gezindheden, openbare gemengde scholen. Spr. wijst er op dat dit ook het gevoelen van den minister van Justitie in 1848 was. En toch wordt nu door den heer *Groen* gezegd, dat, zoo dit de bedoeling van de Grondwet ware, geen lid zijner partij zijne stem aan art. 194 zou hebben gegeven; maar, dat beginsel van vrijheid voor de bijzondere scholen was de prijs, waarvoor de openbare gemengde school werd gekocht. Het bevreemdt hem dat dit onloochenbare feit, nu wordt ontkend. De vraag doet zich echter voor, of de bepaling der grondwet uitvoerbaar is. Zoo dit het geval niet ware, dan zou het gevolg daarvan moeten zijn, hetgeen God verhoede, dat de grondwet worde veranderd; maar dit kan er niet toe leiden, om thans buiten de grondwet te gaan. Er bestaat naar zijne meening wel degelijk mogelijkheid, om het stelsel nit te voeren, zelfs zonder dat het noodzakelijk zij de opvoeding van het onderwijs te scheiden, wanneer ten minste aan de kerk blijft, wat niet aan den Staat behoort en wanneer men vasthoudt aan het beginsel, dat de openbare school eene staats-instelling zij.

De heer *Schimmelpenninck van der Oye* zegt, dat in Nederland geene heerschende godsdienst bestaat en behalve de twee groote afdeelingen der Christenen, vindt men er nog vele andere beginselen. Juist als de Koning als de beschermheer moet worden beschouwd, zooals de heer *Groen* zeide, dan is hij het voorzeker ook van allen, en dus mag men geene minderheden onderdrukken. Men weet, dat in vele

adressen nopens het lager onderwijs bezwaren werden kenbaar gemaakt. De Vorst, geneigd om allen tevreden te stellen, wenschte die bezwaren uit den weg te ruimen. Van daar, dat er nu een ontwerp in omgekeerden zin dan vroeger wordt te gemoet gezien. Zoo de Koning nu nog twijfelt wat het werkelijk belang van de natie medebrengt, dan meent Spr., dat de Kamer thans een eerlijk en kordaat oordeel moet uitspreken.

De heer *van Nispen van Sevenaer* komt op tegen de bewering van den heer *Groen* alsof de vroegere bestrijders der gemengde school er nu voor zouden zijn, omdat zij daarin voordeel zien voor de R. K. bevolking, ten nadeele der Protestanten. Die taal is allezins berekend om haat en wrevel bij de bevolking op te wekken. Men vergete het nooit, zegt Spr., dat Nederland een land is, dat uit verschillende bestanddeelen bestaat, die door de grondwet als een band worden aaneen gestrengeld. Hij verklaart dat aan hem het grondwettig koningschap even lief is als aan hen, die altijd met die liefde prijken, alsof zij uitsluitend in hun bezit ware.

De heer *van Deinse* verklaart, dat hij zich niet zal kunnen vereenigen met het amendem. van den heer *Groen*. Hij wil zich vooral onthouden om te wijzen op het godsdienstig karakter der natie, daar de Grw. gelijkstelling van alle gezindheden wil.

De heer *Wintgens* stelt een amendement voor, ten gevolge waarvan de § aldus zou luiden:

„Door Uwe Maj. wordt ons het uitzigt geopend op de voordragt van verschillende wets-ontwerpen van het uiterste gewigt, tot welker naauwgezet onderzoek wij ons gaarne bereid verklaren. Daaronder is er een, dat op het lager onderwijs, waarvan de indiening, naar onze overtuiging, thans geen verder uitstel gedoogt. Wij zijn met U. M. overtuigd, dat al wat tot het gebied des gewetens behoort, ongeschonden moet blijven, en meenen, dat dit doel kan worden bereikt door stipte inachtneming van de voorschriften der Grondwet, die, terwijl zij het beginsel der volkseenheid huldigt, door gelijkstelling der gezindheden en door de uitdrukkelijke bepaling, dat bij de inrigting van het openbaar onderwijs ieders godsdienstige begrippen moeten worden geëerbiedigd, elk denkbeeld van gewetensdwang ten eenemale afsnijdt."

De heer *v. Lijnden* beantwoordt den heer *Godefroi*. Sprs. oordeel is, dat het systeem van dien Spreker noch den toets van een billijk onderzoek noch dien van de bedoeling der Grondwet kan doorstaan.

Na eene korte woordenwisseling over het al of niet nu reeds voorstellen van nog andere amendementen, wordt besloten, om, daar ook de heer *Groen* nog het woord wenscht te voeren, de diskussien te verdagen tot heden.

R U S L A N D.

PETERSBURG, 17 September.

Het Fransche schip de Seine, dat de goederen van den Franschen ambassadeur, den graaf *de Morny*, hier heeft gebragt, en toen is vertrokken, is van Havre op onze reede teruggekeerd, en zal alhier tot het vertrek van den ambassadeur verblijven.

Na de terugkomst van de keizerlijke familie en het korps diplomatiek zullen alhier ook verscheidene feesten gegeven worden. Onder anderen zal er eene revue der Russiesche vloot plaats hebben, waarbij de schepen een spiegelgevecht zullen houden. Vele hoofdofficieren der marine zijn van Moskou alhier teruggekomen, om toebereidselen tot die revue te maken.

Onder de vele benoemingen en bevorderingen bij het leger, merkt men op, dat die vooral ook plaats hebben bij de Kaukasiers, die in Russische dienst zijn.

Men heeft berekend, dat te Moskou ter bijwoning der kroonings feesten, 60,000 menschen uit andere steden van Rusland en uit den vreemde zijn aangekomen. Een groot gedeelte heeft in de nabuurschap der stad moeten huisvesten, en is weder huiswaarts gekeerd.

Den 14 dezer is het kanaal vnn Saïma, in Finland, geopend, waarbij de stad Wiborg en vele andere plaatsen, waarheen dat kanaal loopt, zijn geïllumineerd, en vuurwerken zijn afgestoken.

PETERSBURG, 21 September.

Vier keizerl. dankbrieven aan de bewoners van Jekaterinoslaw, Cherson, Taurië en Bessarabië, voor de door hen aan den dag gelegde vaderlandsliefde zijn openbaar gemaakt. Graaf *Benckendorff* is benoemd tot gezant te Stuttgart, *Scheremetjew*, tot minister der domeinen en *Chrustschow* tot zijn sekretaris. De kamerheeren *Ribeaupierre* en *Sumarokow*, zijn tot de waardigheid van graven verheven. De kinderen der begenadigde *Trubetzkoi*, *Obolenski*, *Wolkonski*, *Schtschepin*, *Rostowski* en *Barijatinski*, bekomen weder den rang van prinsen. Te Kroonstad is een zeevaartkundig observatorium opgerigt en eene technische kommissie voor scheepsbouw gevormd.

MOSKOU, 14 September.

Terwijl de danspartijen en de diners alhier aan het hof en bij de aanzienlijksten worden vervolgd, heeft er, voor de letterkundigen, in het gebouw der Universiteit, den 12 dezer, een wetenschappelijk feest plaats gehad. Al wat Moskou aan geleerden, letterkundigen en studerenden bevat, is aldaar tegen den middag genoodigd. Men merkte er op de heeren *v. Noroff*, minister van openbaar onderwijs, prins *Wiazemski*, zijn adjunkt, *Kovalewski*, kurator der Universiteit, enz. Eenige hoogleeraren hebben wetenschappelijke voorlezingen gehouden. De akademische zitting is met het voordragen van een gelegenheidsvers door prof. *Chevijref* gesloten.

De tentoonstelling van bloemen heeft dagelijks vele menschen tot zich getrokken. De tuinen waren allerkeurigst ingerigt; de bloem- en tuingewassen zeer talrijk en allerfraaist. De boomen waren door guirlanden van bloemen, vruchten en groen aan elkander verbonden en 't geheel zoo fraai geschakeerd, en met beelden versierd, dat men zich in de tuin van *Psychée* waande. Men bewonderde onder anderen de talrijke en groote oranjeboomen, die men zoo groot en fraai in Portugal en op Sicilië niet kan vinden.

Den 30. *Sept.* zal het groote vuurwerk worden afgestoken op de vlakte voor het paleis *Golovine*, dat door het korps kadetten wordt bewoond. Er worden houten stellaadjes voor 60,000 toeschouwers opgeslagen. Het monsterkoncert zal aldaar door 1000 muziekanten en 1500 zangers gegeven worden. Het fortissimo zal niet door tamboers maar door kanonnen uitgevoerd worden!

S P A N J E.

MADRID, 20 September.

In den ministerraad van heden is besloten de portefeuille van financiën provisioneel den heer *Salaverria* aan te bieden, wien men eerst ondersekretaris van dit departement had willen maken. *Salaverria* zal sedert 1833 de 68e minister van financiën zijn. Alvorens zijn ontslag in te dienen, heeft de heer *Cantero* tegen de schorsing der desamortisatiewet geprotesteerd en tevens de protesten ingebragt van twee kredietvereenigingen, die zeer door dien maatregel zullen lijden. Hij is het eerste slagtoffer en, uitgezonderd *Rios Rosas*, zullen hem weldra zijne kollega's volgen, hoogst waarschijnlijk om plaats te maken voor *Narvaez*, die zelfs aan het hof gevreesd is.

Weldra zal het besluit verschijnen, waarbij het sekwester der goederen van *Maria Christina* wordt opgeheven.

Te Saragossa heeft men voor eene waarde van 41000 duros aan valsche billetten van de gedwongen leening van het vorige jaar ontdekt; verscheidene zijn reeds in omloop gebragt. Men meent dat de Karlisten zich op deze wijze geld zochten te verschaffen om een veldtogt te kunnen openen.

Gisteren is een met stroo beladen spoorwegwagon in brand geraakt, juist terzelfder plaatse waar de diligence is verbrand, hetgeen kwaadwilligheid doet vermoeden.

D U I T S C H L A N D.

WEENEN, 23 September.

De jongste berigten uit Napels moeten nog al van bedenkelijken aard zijn. De *Oest.-Ztg.* meldt, dat de fransche bezetting van Rome versterkt zal worden, en zegt dat deze maatregel in verband staat met het zenden van een eskader naar de golf van Napels. De berigten van daar ontvangen, hebben met de algemeene daling niet weinig invloed op den koers der fondsen.

Het gerucht der aanstaande abdikatie van den Groothertog van Toskane is als voorbarig te beschouwen.

BERLIJN, 24 September.

De Koning heeft heden morgen ten 10 uur de reis naar de Rhijnstreken aangevangen en wordt den 11. Okt. terug verwacht.

De *Börs. Ztg.* acht zich geregtigd als zeker mede te deelen, dat het ultimatum van het Westen door den Koning der Beide Siciliën bepaald is afgewezen.

Een predikant te Grieffenberg in Pommeren, die in een preek zijn gehoor, waaronder ook de overheid, gelaakt en beleedigd heeft, wijl zij de inwijding eener Synagoge hadden bijgewoond, hetgeen hij een zonde en tweede kruisiging van *Christus* noemde, is op aanklagte deswege tot 50 th. boete of vier weken gevangenisstraf veroordeeld.

KEULEN, 23 September.

Het handelshuis *Oppenheim* alhier heeft een Duitsch-Belgisch genootschap tot stand gebragt, om in Rusland al de ijzeren spoorwegen te ondernemen. De bank van Darmstadt, de handel-societeit van Berlijn en de heer *Bischoffsheim* te Brussel hebben deel aan die onderneming. De heer *Oppenheim* zal zich morgen naar Petersburg begeven.

HAMBURG, 23 September.

De landverhuizing naar Amerika, in het vorige jaar veel verslapt, is nu weder aanzienlijk toegenomen. In de laatste maanden hebben duizenden, vooral uit Boheme, zich hier ingescheept. Het aantal emigranten naar Amerika heeft in de vijf eerste maanden der vaart 20,000 bedragen, en te Bremen hebben zich nog meer ingescheept. Weldra zullen ook verscheidene duizende Oostenrijksche landverhuizers van hier naar Zuid-Amerika vertrekken. Op één dag zijn hier uit Berlijn duizend boheemsche emigranten aangekomen.

Het staafzilver wordt in de noordelijke landen nog steeds zeer gezocht, hetgeen veroorzaakt dat de spekulanten al het zilver geld, dat zij magtig kunnen worden, versmelten en wegzenden, en met dat doel ook al de bankbiljetten tegen specie inwisselen. Het is te vreezen, dat dit binnen korter of langer tijd tot een geldkrisis in Duitschland zal leiden. De schaarschheid van geld doet zich dan ook reeds overal gevoelen, en men meent dat het agio, nu 5 à 6 % op het geld te Weenen, wel tot 10 en 12 ja zelfs hooger zal kunnen klimmen.

De eerste stoomboot der nieuwe linie tusschen deze haven en de Spaansche kusten heeft den togt aangevangen; zij zal Southampton, Corunha, Cadix, Malaga, Alicante, Valencia en Barcelona aandoen.

E N G E L A N D.

LONDEN, 24 September.

De stoomboot de Sultan, te Southampton aangekomen, brengt berigten aan uit Lissabon van den 19. Sept., doch van geen staatkundig belang.

In het kanaal van St. George zijn wederom 2 schepen tegen elkander gevaren waarbij het eene, de Imogeno, dat, met eene rijke lading op weg naar Fernambuck was, is gezonken. Het andere, het stoomschip de Falcon, op weg van Cork naar Liverpool, heeft het scheepsvolk van de Imogene aan boord kunnen redden. Doch het schip en de rijke lading die op 60,000 £ wordt berekend, zijn verloren.

De *Times* betoogt, in een artikel over de Noord-Amerikaansche aangelegenheden, dat de noordelijke staten zich van de Unie moeten afscheuren of tegen het zuiden ten strijde trekken.

— De bepalingen, die sedert eenigen tijd gemaakt zijn om het Engelsche leger op den voet van vrede te brengen, zullen met 2. Okt. aanst. in werking komen. Omtrent de nieuwe organisatie van het leger worden door de *Globe* eenige bijzonderheden medegedeeld, die bewijzen, dat het gouvernement zich de harde lessen der ondervinding wil ten nutte maken en zijne landmagt niet weder tot den toestand wil laten vervallen, waarin zij bij het uitbreken van den afgeloopen oorlog bevonden werd. De 49 bataljons, die in de Krim gediend hebben, zijn thans elk 1500 à 1600 man sterk; zij zullen met 1 Okt., tot de sterkte van 1100 manschappen en onder-officieren gebragt worden. Buitendien zijn er 33 bataljons infanterie, die niet in de Krim gediend hebben. Alzoo zal (ongerekend het in Oost-Indie dienstdoende leger) de Britsche infanterie binnenslands en in de kolonien bestaan uit 82 bataljons, ieder omstreeks 1100 man sterk, benevens een regement, hetwelk vooreerst, als een reserve-regement, 1200 soldaten sterk zal blijven.

LONDEN, Donderdag 25 September.

Generaal *Hardinge* is gisteren avond overleden.

De vice-kanselier heeft magtiging verleend tot de likwidatie der Royal British Bank.

De *Times* behelst een brief van zijn korrespondent te Parijs, waarin deze meldt, dat graaf *Walewski* een onderhoud heeft gehad met den Napelschen gezant, die alstoen zijne bedenkingen tegen een ultimatum heeft uiteengezet.

— 25 *Sept.* Gec. 94; Sp. 3 pCt. 43; $1^1/_4$ pCt. $24^1/_4$; Holl. 4 pCt. 98; $2^1/_2$ pCt. $64^1/_4$.

F R A N K R IJ K.

PARIJS, 24 September.

Wat de zaak betreft, die aller aandacht gevestigd houdt, de interventie in de Napelsche kwestie, begint men het reeds waarschijnlijk te achten, dat men alleen door de diplomatie den krisis zal doen ten einde brengen. De nota door de regering in gereedheid gebragt om Europa nopens het doel der interventie toe te lichten, zal, naar verzekerd wordt, niet in den *Moniteur* verschijnen, alvorens men den uitslag der jongste pogingen bij den koning aangewend, kent.

De keizer zal den 30. hier terugkeeren en den 10 of 12 naar Compiegne vertrekken.

Wat omtrent de vermeerdering der bezetting van de vorstendommen gemeld werd, is ongegrond, doch het bezetten zal wel langer duren dan de bladen van meening waren, terwijl Oostenrijk nog niet officieel heeft te kennen gegeven wanneer het zijne troepen zal terugtrekken.

Mll. *Rachel* is heden morgen tot herstel harer gezondheid naar Cairo vertrokken.

B E L G I E.

BRUSSEL 25 September.

De erfprins van Toskanen, de aartshertog *Ferdinand*, bevindt zich alhier en heeft gisteren de monumenten dezer hoofdstad bezigtigd.

Gister heeft ter eere van dien prins een groot diner op het kasteel van Laeken plaats gehad.

De Septemberfeesten zijn alhier begonnen en zullen 3 dagen duren.

Naauwelijks zijn de zittingen van het internationaal armen kongres afgeloopen, of die van het kongres voor de hervorming der tolltarieven zijn geopend en hebben zeker in niet mindere mate dan de eerste de algemeene belangstelling gewekt. Het gold bij de laatste vooral meer de materiële belangen van hen, die door hunne maatschappelijke positie zelven aan de diskussie kunnen deel nemen en haar leven bijzetten. Er zijn dan ook belangrijke punten behandeld, en daaronder de kwestie in hoeverre de verschillende rijken het meer vrijgevig handelstelsel reeds toepassen; men beweerde daarbij van eene zijde, dat Nederland niet voldoende aan het vrije handelsbeginsel had toegegeven, wat evenwel o. a. door den heer *Reepmaker* nader is weêrlegd. — Ook in Frankrijk, men heeft het moeten erkennen, wint het goede beginsel veld, niettegenstaande de kracht, die de protektionnisten er nog kunnen ontwikkelen.

Bij het bespreken der middelen, om de beletselen weg te nemen, die nog in elk land de uitbreiding der handelsbetrekkingen in den weg staan, heeft de gebannen franschman *Pascal Duprat* met gelukkige uitwerking gesproken. Zijne taal was krachtig. Ook de heer *Ackersdijck* heeft over deze aangelegenheid het woord gevoerd.

Ten slotte zijn in de derde zitting vastgesteld: de oprigting van eene internationale vereeniging tot bevestiging der vrije handelsbeginselen, waarvan het bestuur te Brussel zal gevestigd zijn; de daarstelling van hulpvereenigingen bij die van Londen, tot invoering van gelijkheid van munten; den wensch van het kongres openbaar te maken, dat de overblijfselen der koloniale stelsels mogen vervallen, dat alle tolgelden op stroomen en in zeeengten mogen opgeheven worden, dat de passen mogen worden afgeschaft, en dat zooveel mogelijk het onderwijs in de staathuishoudkunde op alle scholen moge bevorderd worden.

Men spreekt hier veel van de vlugt van een zaakwaarnemer, die met 100,000 frs. is doorgegaan. De justitie zou een zijner bedienden als medepligtige gearresteerd hebben.

ADVERTENTIEN.

*** Heden overleed, na een langdurig lijden, mijn geliefde Echtgenoot JACOBUS JOHANNES BURGER.

Utrecht, 23 Sept. 1856. Wed. J. J. BURGER, DAVIES.

Algemeene kennisgeving.

HOMMEL.

*** Bij gelegenheid der **KERMIS**, zal men eenige vermakelijkheden daarstellen, als Mastklimmen en op den Bijënkorf Rijden, om zilveren prijzen, op Zondag 28 September; te beginnen 's namiddags 4 ure.

*** Het Bestuur der **Inrigting van Onderwijs voor den arbeidenden stand**, berigt aan *allen*, die zich tot bijwoning der lessen voor den wintercursus 1856/57 wenschen aan te melden, dat zij zich daartoe hebben te vervoegen op *Woensdag* 1 *October*, des middags *van* 12 *tot* 1/2 2 ure, in het *Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen*, op de Mariaplaats.

Van hen die zich aanmelden, zullen bij voorrang in aanmerking komen, degenen, welke reeds vroeger de lessen hebben bijgewoond.

Namens het Bestuur,
J. H. SCHOBER.

*** Degenen welke iets verschuldigd zijn aan — of te vorderen hebben van — de nalatenschap van PIETER VAN ROSSUM, in leven Schipper, gewoond hebbende te Utrecht, buiten de Tolsteegbarrière en aldaar den 29. Junij 1856 overleden, — gelieven daarvan ten spoedigste immers vóór den 1. October 1856, betaling of schriftelijke opgave te doen, ten kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK, te Utrecht.

*** Bij acte verleden voor den Notaris DE BALBIAN VAN DOORN, te Utrecht den 9. September 1856, is, tusschen de Heeren SALOMON LEVI DE BEER, koopman, en PETRUS BARTHOLOMEUS VAN KALKEN, zonder beroep, beiden wonende te Utrecht, aangegaan eene Vennootschap, onder de firma van S. L. DE BEER en Comp., tot het drijven van den handel in **Steenkolen en Brandhout**, waarvan beiden de onderteekening hebben en die begint 1 September 1856 en eindigt 1 September 1858, of later 6 maanden nadat één der Vennooten haar zal hebben opgezegd: de teekening der firma mag niet gebruikt worden tot aan- of verkoop van onroerende goederen, tot opnemen of uitzetten van gelden of tot het drijven van wissel- of kanshandel.

SCHEIDING VAN TAFEL EN BED.

*** Bij vonnis der Arrondissements Regtbank te Amersfoort, uitgesproken den 18. September, zijn SAMUEL ARNOLDUS DWARS en ANNA MARIA EVA GOUDRIAAN, beide zonder beroep en wonende te Amersfoort, op beider verzoek, verklaard te zullen zijn gescheiden van tafel en bed, met al de gevolgen van dien. Voor uittreksel,

De Procureur der genoemde verzoekers,
G. J. G. VAN BOCKOM MAAS.

*** Burgemeester en Wethouders van Wijk bij Duurstede zullen, onder nadere goedkeuring, 1 October 1856, des voormiddags ten 11 ure, op het Raadhuis in het openbaar verhuren voor den tijd van twee jaren *de bewoning van de kasteelsche torens in het bosch Duurstede*, zijnde de voorwaarden dagelijks, met uitzondering van den Zondag, des voormiddags 9 tot des namiddags 2 ure, ter secretarie ter inzage voorhanden.

Burgemeester en Wethouders
van Wijk bij Duurstede,
C. FOCK,
De Secretaris,
W. A. A. HUYGENS.

OPENBARE AANBESTEDING.

*** Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht zullen op Zaturdag den 4. October 1856, des namiddags ten een ure, ten stadhuize in het openbaar aanbesteden:

1°. **Het aanleggen van overdekte in de plaats van open Straatgoten in wijk K.**

2°. **Het maken en stellen van twee Urinoirs.**

De bestekken liggen ter inzage aan Stads Timmerhuis, achter Klarenburg; aanwijzing zal geschieden op Maandag den 29. September 1856, des voormiddags ten tien ure, te beginnen aan stads singel bij de Muntsteeg.

Utrecht 20 September 1856.

De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. RÖMER.

OPENBARE AANBESTEDING.

*** Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht zullen op Zaturdag den 11 October 1856, des namiddags ten een ure, ten stadhuize, in het openbaar aanbesteden:

1°. **Het aanleggen van overdekte in de plaats van open Straatgoten buiten Catharijne of wijk L.**

2°. **De leverantie van honderd duizend Utrechtsche Straatklinkers.**

De bestekken liggen ter inzage aan Stads Timmerhuis achter Klarenburg; de aanwijzing wegens de goten zal plaats hebben op Maandag den 6. October 1856, des voormiddags ten tien ure, te beginnen aan de Knipsteeg.

Utrecht, 23 September 1856.

De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. RÖMER.

*** Op morgen Zaturdag den 27 September 1856, des namiddags ten één ure, zal men te Utrecht, achter St. Pieter, in het Lokaal van Verkoopingen, in het openbaar verkoopen:

No. 1. Omstreeks 9 bunders uitmuntend WEILAND, genaamd *VREDENDAAL*, gelegen onder Oostveen, in de gemeente Maartensdijk, aan den Biltschen Straatweg, belend door eigendommen van Jonkvrouwe *L. J. W. Mock* en *W. Kouwenhoven*.

No. 2. Ongeveer 2 bunders best WEI- en HOOILAND en WATER, gelegen in de gemeente Driebergen, genaamd *DE GROOTE GEER*, belend door de Woerd en de Driebergsche Meer.

No. 3. Ongeveer 18 bunders extra goed BOUWLAND, genaamd *CASPERGAAUW*, gelegen in de gemeente Cothen, aan den Dwansdijk, belend aan eigendommen van de Heeren Mr. *J. F. de Beaufort*, Jhr. *Bosch van Drakestein* en anderen.

No. 4. Den Weerdenburger TIEND, geheven wordende uit ruim 67 bunders Land gelegen in de gemeente Werkhoven.

No. 5. Den MOLENTIEND, geheven wordende van ruim 136 1/2 bunders Land, gelegen in de gemeente Werkhoven.

Breeder bij billetten, en nader onderrigt ten kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK, te Utrecht.

*** De Notaris J. C. SCHADEE, te Zeijst, zal maandag 29 September 1856, des vóórmiddags ten tien uren in het Kamp bij Zeijst publiek verkoopen: Paarden, Koeijen, Kalveren en Wagens, Tafels, Stoelen, Spiegels, Bedden en Linnengoed, een Biljart met toebehooren, eene Hangklok, Harmonica, Koper, Tin, Blik, IJzer en Winkelgoederen. Eene aanzienlijke partij Afbraak van de Cantine aldaar gestaan hebbende, waaronder 200 beste Vloerdeelen, Glasramen, Planken, Palen en eenig Zeildoek.

*** **Alle soorten** van **Bloembollen**, geschikt voor de winter kamertuin en voor de tuinen in de open lucht, zijn van de *beste qualiteit* en tot *zeer billijke prijzen* bij mij te bekomen. De Prijslijst en beschrijvende Catalogus daarvan, is *gratis* aan de Bloemisterij verkrijgbaar.

R. C. AFFOURTIT Jz.,
Bloemist, over 't Maliehuis.

*** Bestellingen van **STEENKOLEN en BRANDHOUT** zullen worden aangenomen bij den Heer S. L. DE BEER, Oudkerkhof, Wijk F, No. 68 en bij den Heer P. B. VAN KALKEN, Oudegracht, Volderbrug, Wijk B. No. 202.

*** Bij den Boekhandelaar A. J. v. HUFFEL, te Utrecht, is op franco aanvrage verkrijgbaar:

CATALOGUS van eene belangrijke Verzameling BOEKEN, in verschillende vakken van wetenschap, welke voor de bijgevoegde prijzen te bekomen zijn.

Marktberigten.

Amsterdam, 25 September. Granen. Heden verkocht van Tarwe 127 ℔ jar. Gelders. ƒ 450. Rogge: 118 ℔ Archangel ƒ 254.

Rotterdam, 25 September. Granen. Tarwe: 155 ℔ witb. Poolsche ƒ 520. Boekweit: 142 ℔ Rijn ƒ 270.

Schiedam, 25 September. Granen. Verkocht: Rogge 146 ℔ Archangel ƒ 265 kont., ƒ 268 6/w.; 140 ℔ dito ƒ 246 kont., ƒ 248 6/w. van de zolder; 145 ℔ dito ƒ 265 1/m., en 141 ℔ dito ƒ 252 3/m. Gerst 131 ℔ Petersburg ƒ 295 6/w.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust ƒ 24,50; Jenever id. ƒ 30,00; Amsterd. proef ƒ 31,25, zonder de belasting.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. *(Zonnentaug.)*

Sept.	ren	Wind- rigt	Wind- kr.	Barom. bij 0°	Ther. F	Afwijk d. temp	Vochtigh	Gev. regen	Aanmerkingen.
			N. ℔						
25	2	zw.	17.0	744.13	58.5	— 3.1	0.76	1.9	Bewolkt.
	10	zzw.	4.5	47.50	52.2		91	0.7	Ligt bewolkt.*)
26	8	zzw.	8.0	51.81	52.2		88	2.0	Bewolkt.

*) Van 6 1/2 tot 7 en te 10 1/2 ure weerlicht.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 25 September 1856.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	2 1/2 pCt.	61 1/2	61 7/8	61 3/4
dito dito	3 „	73	73 1/8	73
dito dito	4 „	93	93 1/4	93
Handelmaatschappij .	4 1/2 „	129 1/2		
Aand. Rijn-Spoorweg	4 1/2 „	99 1/2		
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en Co.*	5 „	101 1/2		
Obligat. 1828 & 1829	5 „	100 7/8	101 1/4	100 7/8
Certifikat. 1831 & 1833	5 „	89 5/8		
Certifikaten 1840. . .	4 „	81 7/8		
Cert. bij *Stieglitz* . .	4 „	81 1/2		
Cert. van Assign. . .	6 „	62		
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500		152		
Obligatien.	4 pCt.	77		
SPANJE.				
Obligatien	1 1/4 pCt.	23 3/4	23 7/8	23 7/8
dito	3 „	42 15/16		
Binnenl. Schuld . . .	3 „	38 1/4	38 5/16	38 5/16
Bewijzen Koepons . . .		5 5/8		
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metaliek . . .	5 „	72 1/4	72 1/2	72 1/4
Oblig. N.	5 „	81 3/4	81 7/8	81 3/4
dito dito La B. . . .	5 „	81 3/4	81 7/8	81 3/4
dito dito	2 1/2 „	37 1/2	37 3/4	37 5/8
BELGIE.				
Certifik. bij *Rotschild*	2 1/2 pCt.	50 1/4		
PORTUGAL.				
Obligatiën	3 pCt.	43 1/8	43 1/2	43 1/4
AMERIKA.				
Venez. Oblig. 6 pCt., nu	4 1/4 „	29 1/4	29 1/2	
Grenada, Oblig. . . .	2 1/2 „	20 1/4	20 5/8	20 1/2
Mexiko, Obl. 1851 £ 100	3 „	21		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.